

2^e van Epifanie

20 januari 2013

Jesaja 62:1 – 5

Johannes 2:1-11

Heeft u zich wel eens afgevraagd waarom de evangeliën eigenlijk zijn geschreven? Het antwoord is eenvoudig en tweeledig. Aan de ene kant om die mensen te overtuigen die niet geloven dat Jezus de beloofde Messias is. Anderzijds om mensen, die wel in Jezus geloven, een hart onder de riem te steken om vooral aan dat geloof vast te houden.

Laten we deze morgen eens bij beide stilstaan.

Allereerst de eerste reden: het overtuigen van andere mensen dat Jezus de ware is, de Zoon van God, de Christus. Wij zijn daarvan overtuigd, toch? Dus, we zouden dit als oud nieuws kunnen beschouwen, niet voor ons bedoeld.

De vraag die wel opkomt is hoe wij Jezus heden ten dagen zouden presenteren. Eens brainstormen: In ieder geval zou Jezus een facebook-pagina hebben, een twitteraccount. In The Clouds – de wolken – is natuurlijk ook wel toepasbaar. We zouden ook zorgen voor allerlei spotjes op de televisie... maar, dat zijn allemaal middelen. De vraag is: Wat zouden we van Jezus naar voren willen brengen, wat spreekt ons aan in Jezus, waarom geloven we in Jezus??? Misschien denkt u nu: "Eindelijk, het verlossende antwoord..." maar helaas, dat zou te makkelijk zijn – of misschien wel te moeilijk of teveel vanuit één gezichtspunt. Beter is het als een uitdaging te zien om eens met jong en oud te brainstormen hoe Jezus in de huidige markt te zetten.... Wie weet wat voor nieuw elan dat kan opleveren...

Dat is nu, maar hoe deden ze dat vroeger? Want 'in de markt zetten', 'verkopen' is al zo oud als de mensheid. Laten we eens aan de hand van het evangelieverhaal van vandaag kijken hoe mensen ruim 1900 jaar geleden Jezus presenteerden. Dat verhaal dat wij kennen als 'Het wonder in Kana', waar Jezus water verandert in wijn. Knap staaltje, vindt u ook niet? Maar, gaat het daar wel over?? Dat is nog maar de vraag. Want eigenlijk is het een verhaal in een verhaal. Bijna elk gebruikt beeld, verwijst weer naar iets anders. Er staat dus niet wat er staat. Een tipje van de sluier:

Het begint al met 'op de derde dag'... het getal 3, een heilig getal. Op de derde dag scheidde God het water van het land... en zag tot tweemaal toe dat het goed was. Dus die derde dag is een goede dag. Al het goede in 3en. Bovendien wijst die derde dag ook vooruit naar de opstanding. Die derde dag is eigenlijk geen tijdsbepaling en geeft aan dat iets elke dag, elk moment kan gebeuren. Dus ook nu, vandaag, morgen...

Dan Kana: daarin klinkt door: Het land Kanaän, het land van melk en honing... overvloed.

Daarnaar verwijst ook die immense plas wijn. Het verhaal vertelt ons over 6 kruiken van elk 2-3 metreten. Omgerekend is dat zo'n 500 liter. Nog eens goede wijn ook. Die goede, overvloedige wijn vloeit ook op het feestmaal van God, waarover we geregeld lezen in het OT. Bovendien wijst, net als de derde dag, ook de wijn vooruit naar de dood van Jezus.

Vervolgens het water dat verandert in wijn. Die 6 kruiken water staan voor de reinigingswetten van de joden. Door de aanwezigheid van Jezus, is die dus veranderd in wijn. Ofwel, Jezus heeft de wetten overbodig gemaakt, in en met hem is er een nieuw verbond.

Diezelfde gedachte, tenslotte, klinkt ook door in de bruiloft. Die houdt een belofte in, een nieuw begin. In de bijbel, het Oude Testament, verwijst die eigenlijk bijna altijd naar het verbond tussen God en diens volk...

Dat is dan nog maar een klein inkijkje in het verhaal achter het verhaal. Nu al wordt duidelijk dat Jezus wordt neergezet als degene die verandering brengt, dus die ware, de beloofde, de gezalfde, de redder is. In dit verhaal wordt Jezus gepositioneerd en op deze manier probeerden gelovigen andere mensen te overtuigen van het geloof in Jezus Christus. Hun tijdgenoten begrepen dit ook, omdat ze in die tijd deze beelden ook kenden.

Wat betreft dat wonder.... dat is bijzaak en de vraag is zelfs of dat er geweest is....

Dan die andere reden om de evangeliën te schrijven: het steuntje in de rug om in hun geloof in Jezus te volharden. We weten dat dat in de eerste eeuwen hard nodig was gezien de vervolgingen en de doodstraf, mocht je opgepakt worden. We kennen de verhalen over die vele martelaars.

Nu, vele eeuwen later, hoeven we hier in Nederland niet te vrezen voor ons leven als we ervoor uitkomen dat we christen zijn. Helaas geldt dat niet voor alle landen.

Wij hebben te maken met andere uitdagingen. In de tijd dat Jezus leefde, was het normaal dat iedereen in een God geloofden. Dat is nu anders en misschien moeten we ons wel eens verdedigen. Een ander gevaar is dat we in een sleur terecht komen, zoals zo vaak gebeurd in ons leven. Hoe lang zijn de feestdagen al achter de rug? Weten we nog hoe we ons daarvoor uit de sloffen hebben gelopen, om een lekkere maaltijd op tafel te zetten, de kamer versierd te krijgen, de oliebollen bruin te bakken? Hoe we hebben getoost op het nieuwe jaar, 2013 en ons van alles hebben voorgenomen... hoe staat het trouwens met al die goede voornemens? Even voelden we het weer, wisten we het weer, waarvoor we leefden, wat we wilden... Zo gaat dat in het leven, in relaties, in ons werk. In het begin is alles nieuw en spannend maar op den duur.... Het doel is verwaterd.

Zo gaat dat ook het in het geloof. Om dat elke dag weer levend en sprankelend te houden....

Zo gaat dat nu, bij ons, zo ging dat vroeger ook al. Wat dat betreft is er niets nieuws onder de zon. De bijbel staat er vol van. Hoe het ene moment de mensen vol overtuiging geloofden in God en dat ook lieten zien. Hoe even later de mensen vervielen in ritualisme en het doel uit het oog waren verloren. Hun geloof was verwaterd. Een voorbeeld hebben we gelezen bij de profeet Jesaja. In die tijd leefden de mensen in ballingschap. Deze werd ervaren als een straf van God. Waarom? Omdat ze hun geloof verzaakt hadden, teveel gericht op zichzelf, te weinig op datgene wat anderen nodig hadden. Daar in den vreemde beseften ze dat zeer goed. Ze gingen gebukt onder die last en hadden nieuw perspectief nodig. Dat geeft Jesaja hen. Want, het duurt niet lang meer voordat God het volk weer ten huwelijk zal vragen, het verbond hernieuwen. Een nieuw begin, dankzij de trouw van God. Dat begin kwam er ook, het volk keerde terug uit ballingschap. Het geloof leefde op, zakte weer weg, leefde weer op, zakte weer weg en uiteindelijk komen we zo bij Jezus uit. Laten we eerlijk zijn, ook dat elan dat hij bracht, zakte weer weg, en kwam weer op, en ...

Deze cyclus geeft perspectief. We zouden het kunnen zien als de hartslag van ons geloof. We zien de golfbeweging in het groot. Immers, hier lijkt het christelijk geloof te verdwijnen, althans in de traditionele vorm waarin de meesten van ons zijn opgevoed. Ergens anders in de wereld komt het daarentegen weer op en ook hier, maar dan in een andere vorm. Geloof zal niet verdwijnen. Nu niet, nooit niet. Een steun in onze rug.

Ook in ons eigen leven zullen we waarschijnlijk die golfbeweging ervaren, tijden waarin ook voor ons ons geloof op de achtergrond is geraakt. Tijden waarin we wellicht twifelen aan het bestaan van God, ons in de steek gelaten voelen, of er gewoon niet bij stilstaan. Momenten ook waarin we een diep vertrouwen ervaren en gewoon weten, ja voelen: God is bij ons, onder ons, is mijn stut en steun....

Als we dit alles zo tot ons door laten dringen, kan het een hele opluchting zijn. Soms is geloven dan volhouden, soms juist een steun in de rug, de kers op de taart.

Zo hebben we weer heel wat afgemijmerd naar aanleiding van die eenvoudige opmerking over het doel van de evangeliën. Twee thema's die van elkaar lijken te verschillen, maar elkaar zo mooi zouden kunnen aanvullen. Want, door stil te staan bij de vraag hoe WIJ Jezus zouden 'verkopen' – om het nog maar eens plat te zeggen – zou er nieuwe elan, een nieuw begin kunnen ontstaan. Nu hier, op de derde dag...

Dat de Geest ons moge leiden.

Amen.

Petra van der Voort, Theoloog